

Erfaringer med Lidcombe

Baggrund:

Rasmus begyndte at stamme, da han var knap fire år. Han var længe om at begynde tale, men havde til gengæld 1000 ord, der skulle ud, da han endelig fik åbnet munden. Et stort ordforråd, og en god evne til at finde andre ord, hvis han ikke lige kunne finde det rette. Med andre ord havde Rasmus godt med fart på lige ud af den sproglige motorvej.

Rasmus blev passet hjemme, indtil vi flyttede til Skanderborg november 2002. I begyndelsen gik han i legestue, men foråret 2003 startede han i børnehaven Regnbuen. Det krævede tilvænning, men han fandt sig forholdsvis hurtigt til rette. Efter nogle måneders begyndte han så at stamme. De mange ord slog knuder på tungen, og som han selv ulykkeligt konstaterede: Jamen, jeg kan slet ikke tale mere.

Vi havde derefter møde med en talepædagog hjemme hos os selv. Han talte med Rasmus og efterfølgende med os. Vi fik en masse information. Konklusion: Vi ser tiden an. For nogle går det i sig selv efter nogle måneder. For andre bliver det at stamme permanent, og så må vi gribe ind.

Rasmus' stammen gik ikke væk, og vi fik derfor tilbuddet om, at Rasmus kunne komme med i de traditionelle stamme-grupper eller Lidcombe-projektet, som Mette Bagger netop var begyndt på. Eller rettere klar til at bruge ude i den virkelige verden.

Forløbet:

Vi meldte os som "forsøgskaniner" efter et enkelt møde med Mette. Formålet med Lidcombe-projektet er helt at fjerne stammen, og i forhold til alle øvrige informationer om, at man må lære at acceptere, at ens barn stammer, og det samme skal barnet, lød det næsten for godt til at være sandt. Det skulle have en chance.

Udgangspunktet var et ugentligt møde med Mette af en halv til en hel times varighed med Rasmus og mig selv som deltager.

I første omgang skulle Rasmus føle sig tryk ved Mette, og jeg skulle lære at bruge de redskaber som Lidcombe benytter sig af.

Hvert møde blev indledt med, at Mette talte med Rasmus om en bog, de kiggede i, oplevelser i børnehaven, sommerferien eller noget helt tredje. Samtidig målte Mette antallet af stavelser og stavelser, der blev stammet på.

Det giver et præcist billede af, hvor galt eller godt det så ud. Som forældre var det et godt redskab at have i hånden. Tallene bliver ført ind et skema, og på den måde bliver det, at stamme gjort målbart, og når det er målbart, kan man følge udviklingen.

På samme måde vurderede vi selv hver dag i et kort tidsrum (10-15 minutter) Rasmus stammen og gav karakterer fra 1 til 10 ligesom situationen blev beskrevet. Det kunne være under spisningen under leg, eller mens han var i bad. Alt sammen er det med til at give et bedre billede af hans stammen og samtidig skærpede det forældrenes evne til at lytte.

Udover at måle stammeprocenten (antallet af stamme-stavelser i forhold til det samlede antal stavelser) handlede møderne om, at jeg som forælder skulle lære at lege/undervise Rasmus i ugens løb og ikke mindst lytte.

Det kræver tilvænning. Tidsforbruget er ikke skræmmende. Det handler om at sætte 15-20 minutter af (ud over den periode, hvor man bare lytter til barnets tale for at give dagens karakter) til at være 100 procent koncentreret om sit barn. Det handler om at være kreativ. Vi brugte meget at kigge i bøger. Det drejede sig om at få Rasmus til at fortælle. Og for mig handlede det om at LYTTE.

Ideen med Lidcombe bygger på, at man skal rose sit barn. Barnet skal have ros, når det lykkedes at få ordene sagt rigtigt. DET VAR BLØDT SAGT, er formuleringen. Det lyder dumt, de første mange gange, men Rasmus vænnede sig hurtigt til det. Efter nogle uger fik hans lillebror flere gange en omgang: "Det var blødt sagt", med på vejen.

Med ordene: DET VAR BLØDT SAGT, følger en belønning i form af nogle brikker til et puslespil eller lignende. Det var Rasmus meget optaget af, og derfor var det oplagt for os. Det kunne også være brikker til et spil, legoklodser osv. Når man er færdig med, er ideen, at der er frikvarter med tid til at lægge puslespillet.

Det vigtigste er, at man må ikke rette. Det gælder om at få ordene sagt, og så ros, ros og atter ros. Det udelukker dog ikke, at man kan kommentere, at det var et svært ord, eller det var svært at få sagt osv.

Som ugerne gik blev det fulgt op med enkelte gentagelser. Eks: Rasmus: Vi fik vand-vand-vand-melon i børnehaven i dag. Jeg: Kan du sige vandmelon? Rasmus: Vandmelon. Jeg: Det var blødt sagt, og så ellers bare videre i teksten uden at gøre mere ud af det.

Det kræver, at man tager sig tid til at lytte. Som forældre får man hurtigt et meget nuanceret billede af det at stamme og ikke mindst de måder som barnet prøver at undgå at stamme (stammetricks)

I løbet af forløbet blødte vi op på det at bruge belønning i form af legoklodser osv. Det var ikke nødvendigt i forhold til Rasmus. Det betød også, at vi kunne tage vores faste daglige kvarter sammen, mens vi skrællede kartofler osv.

Det vigtigste er at få snakket sammen og rose på de rigtige tidspunkter og få gentaget det svære ord/sætninger uden stammen.

Vores forløb havde både opture og nedture

De første uger steg stammeprocenten i takt med at Rasmus følte sig mere og mere tryk ved at komme hos Mette. Derefter faldt den, og det så rigtig godt ud, men en hektisk december sendte stammeprocenten den gale vej. Vi tog nok for let på opgaven, men vi kom på ret kurs igen, selv om tålmodigheden var ved at slippe op, og efter xx uger havde Rasmus en stammeprocent nærmest lig nul.

Udbytte:

Først om og fremmest har vi i dag en dreng, der ikke stammer. (det har han ikke gjort i over et år) Vi er lige flyttet, og i hans nye børnehave har det ikke været problemer overhovedet. De har slet skænket det en tanke, at han skulle stamme.

Dernæst har vi fået en række redskaber, som vi løbende kan og gør brug af, hvis vi fornemmer, at der er behov for det. Det spænder lige fra vejtrækningsøvelser til det, at hele familien, som har en tendens til at tale meget hurtigt og flere på engang, sætter tempoet ned og kun taler en ad gangen.

Rasmus har vænnet sig til det, og det er tydeligt, at i dag kan han geare ned i tempo. Det var påfaldende undervejs i forløbet, hvordan han begyndte at tale langsomt (og uden at stamme), når jeg talte langsomt.

Jeg har fået et skarpt øre for at høre, hvis han (og andre) stammer. Det er pudsigt at tage sig selv i at høre radio og tænke på, at den person som studieværten interviewer indleder hver sætning med øh eller flere gange gentager det første ord i sine indledende sætninger. Mette optog på et tidspunkt en samtale med Rasmus, og det var lærerigt at høre samtalen på bånd, og få en professionel til at pege gentagelser osv. ud. Rasmus brugte på et tidspunkt sin vejtrækning til komme uden om sin stammen. Det kunne være svært at høre, men på bånd var det tydeligt.

En tillægsgevinst har været, at Rasmus, der ellers er meget flyvsk og god til at høre, at naboen vist er begyndt at slå græs, er blevet bedre til at koncentrere sig. De ugentlige møder med Mette og vores egne daglige seancer har betydet, at han har været tvunget til at være 100 procent opmærksom i en kort tidsrum.

Rasmus' far:
Torben Andersen
Hornslet (tidligere Skanderborg).